

Wyrok z dnia 4 września 1996 r.
III ARN 30/96

Jeżeli osoba, która uzyskała uprawnienia kombatanckie na podstawie dotychczasowych przepisów z tytułu uczestnictwa w latach 1944-1956 w walkach o ustanowienie i utrwalanie władzy ludowej, mogła je uzyskać także z innego (innych) tytułu, to organ administracyjny nie może pozbawić jej tych uprawnień bez należytego oraz wszechstronnego wyjaśnienia sprawy w postępowaniu weryfikacyjnym i z pominięciem okoliczności, które wskazują, iż uprawnienia te mogły jej przysługiwać z mocy tego innego tytułu.

Przewodniczący SSN: Jerzy Kwaśniewski, Sędziowie SN: Adam Józefowicz (sprawozdawca), Janusz Łętowski, Walerian Sanetra, Józef Iwulski.

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Waldemara Grudzieckiego, po rozpoznaniu w dniu 4 września 1996 r. sprawy ze skargi Stefana B. na decyzję Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w Warszawie z dnia 6 grudnia 1993 r. [...] w przedmiocie pozbawienia uprawnień kombatanckich, na skutek rewizji nadzwyczajnej Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie [...] od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie-Ośrodka Zamiejscowego w Krakowie z dnia 14 listopada 1995 r. [...]

1. u c h y l i ł zaskarżony wyrok,
2. u c h y l i ł decyzję Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z dnia 6 grudnia 1993 r. [...],
3. zasądził od Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych na rzecz Stefana B. kwotę 10 (dziesięć) złotych z tytułu zwrotu kosztów postępowania przed Naczelnym Sądem Administracyjnym.

U z a s a d n i e n i e

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych decyzją z dnia 6 grudnia 1993 r. [...] wydaną na podstawie art. 25 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. Nr 17, poz. 75 ze zm.) pozbawił Stefana B. uprawnień kombatanckich z uwagi na to, że zostały mu przyznane z tytułu działalności w latach 1944-1956 w charakterze "uczestników walk o ustanowienie i utrwalenie władzy ludowej". W uzasadnieniu decyzji Kierownik Urzędu stwierdził, że uprawnienia kombatanckie przyznane Stefanowi B. przez ZBoWiD oparto na zaświadczeniu WKU w N.S. z dnia 3 grudnia 1984 r., z którego wynikało, iż pełnił służbę w Ludowym Wojsku Polskim w jednostce, która prowadziła walki z reakcyjnym podziemiem od 6 lutego 1946 r. do 16 grudnia 1947 r.

W skardze do Naczelnego Sądu Administracyjnego Stefan B. wskazał, że w 1945 r. został powołany do odbycia zasadniczej służby wojskowej, w czasie której brał udział w walkach z oddziałami Ukraińskiej Powstańczej Armii.

Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Krakowie wyrokiem z dnia 14 listopada 1995 r. [...] oddalił skargę. W uzasadnieniu wyroku stwierdził, że z art. 25 ust. 2 pkt 2 wymienionej ustawy o kombatantach wynika, iż osoby, które na mocy dotychczasowych przepisów uzyskały uprawnienia wyłącznie z tytułu działalności w latach 1944-1956 w charakterze uczestników walk o ustanowienie i utrwalenie władzy ludowej, ustawodawca pozbawia uprawnień kombatanckich. Zdaniem NSA zaskarżona decyzja nie narusza prawa.

Powyższy wyrok zaskarżył Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego. W rewizji nadzwyczajnej zarzucił temu wyrokowi rażące naruszenie następujących przepisów prawa: art. 1 ust. 2 pkt 3 i art. 1 ust. 2 pkt 6 oraz art. 25 ust. 2 pkt 2 ustawy o kombatantach, a nadto art. 207 § 2 pkt 1 KPA. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji administracyjnej i przekazanie sprawy do rozpoznania Kierownikowi Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Prezes Naczelnego Sądu Administracyjnego powołał się na przyjęty w orzecznictwie NSA pogląd, wyrażony między innymi w wyroku z dnia 10 września 1992 r., V SA 205/93 (ONSA 1994 nr 2 poz. 83), iż osoba, która uzyskała uprawnienia kombatanckie jako "uczestnik walk o ustanowienie i utrwalenie władzy ludowej", a ponadto prowadziła działalność kombatancką lub działalność równorzędną z działalnością kombatancką w rozumieniu wyżej powołanej ustawy, nie traci uprawnień na mocy art. 25 ust. 2 tej ustawy, chyba że zachodzi przypadek określony w art. 21 ust. 2 ustawy.

Rozpatrując rewizję nadzwyczajną Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, co następuje:

Przepis art. 25 ust. 2 pkt 2 ustawy o kombatantach normuje materialnoprawną przesłankę pozbawienia uprawnień kombatanckich osób, które na mocy dotychczasowych przepisów uzyskały takie uprawnienia wyłącznie z tytułu działalności w latach 1944-1956 w charakterze "uczestników walk o ustanowienie i utrwalenie władzy ludowej". Trafny jest zatem pogląd wyrażony w rewizji nadzwyczajnej, że osoba taka nie traci automatycznie uprawnień kombatanckich, jeżeli prowadziła działalność, stanowiącą odrębną podstawę do uznania jej za kombatanta w rozumieniu przepisów ustawy, chyba że istnieje jeden z przypadków określonych w art. 22 ust. 2 ustawy, które wyłączają możliwość przyznania uprawnień kombatanckich. Dotyczy to osób, którym takie uprawnienia w ogóle nie przysługują. Nie odnosi się to jednak do osób wymienionych w art. 1 ust. 2 pkt 3 i 6 ustawy, bowiem ustawodawca uznaje za działalność kombatancką pełnienie służby w polskich podziemnych formacjach i organizacjach, w tym w oddziałach partyzanckich w okresie wojny 1939-1945 r. oraz uczestniczenie w walkach z oddziałami UPA.

W swej skardze do Naczelnego Sądu Administracyjnego Stefan B. powoływał się na powyższe okoliczności, które znajdują odzwierciedlenie także w zebranych w sprawie materiale dokumentacyjnym. Organ administracji państwowej powinien w postępowaniu weryfikującym uprawnienia kombatanckie rozpatrzyć ten materiał i poczynić odpowiednie ustalenia, czego wbrew swojemu obowiązkowi, wynikającemu z art. 77 § 1 KPA nie uczynił. Kwestii tej nie rozważył też Naczelny Sąd Administracyjny w zaskarżonym wyroku z naruszeniem art. 316 § 1 i art. 328 § 2 KPC w związku z art. 59 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74,

poz. 368 ze zm.).

Sąd Najwyższy w swej uchwale z dnia 21 listopada 1993 r., II UZP 25/93 (OSNCP 1994 z. 11 poz. 200) wyjaśnił, że wprowadzie art. 25 ust. 2 pkt. 2 omawianej ustawy stanowi samodzielną podstawę do pozbawienia uprawnień kombatanckich osób w nim wymienionych, to jednak mogą występować sytuacje, gdy osoba, która uzyskała uprawnienia kombatanckie na podstawie dotychczasowych przepisów, otrzymała je lub mogła otrzymać nie tylko z tytułu działalności w latach 1944-1956 w charakterze uczestnika walk o ustanowienie i utrwalenie władzy ludowej, ale także z innego (innych) tytułu, np. z powodu uczestnictwa w ruchu oporu. W takich przypadkach należy odnieść się do art. 25 ust. 2 pkt. 1 ustawy, co oznacza, iż o zachowaniu dotychczasowych uprawnień lub ich utracie będzie decydowało to, czy osoba ta dopuściła się zachowań określonych w tym przepisie.

Jeżeli zatem z materiału zebranego w sprawie wynika, że osobie, której przyznano uprawnienia kombatanckie wyłącznie z tytułu wymienionego w art. 25 ust. 2 pkt 2 wymienionej ustawy, przysługują takie uprawnienia na innej podstawie prawnej, to administracyjny organ orzekający nie może pozbawić jej uprawnień kombatanckich bez należytego i wszechstronnego wyjaśnienia sprawy w postępowaniu weryfikacyjnym. W sprawach administracyjnych, w których prawa lub obowiązki stron wynikają ze stanu faktycznego oraz prawnego, regulowanego przez tę samą ustawę, a także w których właściwy jest ten sam organ administracji państwowej, może toczyć się jedno postępowanie dotyczące tej samej sprawy i nie ma potrzeby prowadzenia odrębnego postępowania.

W tym świetle wobec wydania zaskarżonego wyroku z rażącym naruszeniem prawa okazuje się, że rewizja nadzwyczajna jest w pełni uzasadniona

Mając to na uwadze Sąd Najwyższy na zasadzie art. 422 § 2 KPC w związku z art. 11 ust. 5 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189) orzekł jak w sentencji.

=====